

Tot sobre el teatre català antic

El teatre català dels orígens al segle XVIII.

A cura d'Albert Rossich, Antoni Serrà, Pep Valsalobre i David Prats. Universitat de Girona, ILCC. Edition Reichenberg, Kassel, 2001. 512 pàgines.

Una de les contribucions més importants, més espectaculars —si es vol—, a l'hora de bandejar l'etiqueta de «decadència» per a la literatura catalana dels segles XVI, XVII i XVIII és, sense cap mena de dubte, aquest volum *El teatre català dels orígens al segle XVIII*, el qual, més enllà de representar l'edició de les actes del II Col·loqui Internacional Problemes i Mètodes de Literatura Catalana Antiga «Teatre Català Antic» (Girona, 6-9 juliol del 1998), aconsegueix mostrar, prenent la dramaturgia com a exemple i centre d'estudi, que la literatura catalana de l'edat moderna és molt digna de ser considerada tant pel nombre d'obres que ens n'ha pervingut com per la qualitat dels seus textos i la varietat dels seus gèneres. Sota l'epígraf «Teatre català antic» per abrigar en un mateix sostre el teatre català de l'edat mitjana i el de l'edat moderna, el llibre dibuixa en forma de ponències la panoràmica del teatre català des dels primers indicis medievals fins als textos de final de les onades d'Il·lustració del

segle XVIII: «Teatre medieval als Països Catalans» (Josep Romeu i Figueres), «El teatre religiós del segle XVI» (Joan Mas i Vives), «Teatre profà del segle XVI: entra la festa i l'assimilació» (Josep Lluís Sirera), «El teatre barroc (segle XVII)» (Albert Rossich), «El teatre a l'època de la Il·lustració» (Pep Vila) i «Formes dramàtiques de composició oral» (Antoni Serrà). I és mercès al grup de les vint-i-dues comunicacions que segueixen, en el qual prenen especial rellevància la Festa o Misteri d'Elx i els diversos subgèneres teatrals conservats de les terres de Mallorca, que aquesta panoràmica general és dita posant èmfasi en el detall; sense llacunes, vaja, ni temporals ni en l'extensió geogràfica.

Que l'equip de filòlegs format per Albert Rossich, Pep Valsalobre, Antoni Serrà i David Prats, editors d'aquest volum, ha de servir de model a l'hora de donar forma a idees i a projectes és més que evident —s'intueix, s'olora de lluny— prestant atenció a la coherència i a l'èxit d'una idea que ha pres forma de llibre; d'un llibre que no hagués nascut, que no hagués vist la llum, sense la bona feina, la feïnada, d'editors que hi ha al seu darrera.

Daniel Ferrer



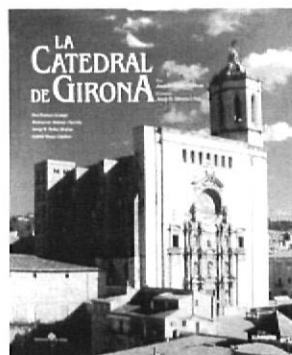
Llum nova sobre la Catedral

NADAL I FARRERAS, JOAQUIM, *et alii*.

La Catedral de Girona.

Una interpretació.
Ajuntament de Girona i Lunwerg Editores. Barcelona, 2002.

És un pol magnètic forçós de la mirada de tots els visitants, i també de la dels gironins, encara que aquests, ja tan habituats, no se n'adonin: una massa que pesa damunt la ciutat, metafòricament des de fa poques dècades i abans en sentit literal. La catedral és, gairebé per dret natural, un dels temes majors, gairebé tòpic, en la bibliografia generada sobre la ciutat al llarg de tots els temps, de Roig i Jalpí a Josep Pla i fins avui, i només cal fer una ullada al CD-ROM editat per l'Ajuntament de Girona per adonar-se'n. En el context d'aquest interès secular, els darrers anys s'han desvetllat noves iniciatives i se n'han reforçat d'antigues. Des del punt de vista material, el Pla Director; en el camp científic, les prospeccions geofísiques i les excavacions que se'n van derivar, que han obert un camí al coneixement arqueològic de la seu, abans reduït a uns pocs sondeigs i seguiments i avui elevat a company inseparable de qualsevol intervenció arquitectònica. I sense oblidar la relectura, a la llum de les troballes o no, de la documentació i de les



publicacions sobre el tema. Tot plegat ha revertit en aquests darrers anys en un creixement lluminós en els coneixements sobre la catedral, en conseqüència sobre la ciutat, comparable si es vol a l'estrena força recent de la nova il·luminació interior del temple, que ens fa veure millor que mai les llums i les ombres de la capçalera gòtica.

El llibre *La Catedral de Girona. Una interpretació* ve a ser com un dels focus d'aquest procés recent d'il·luminació de la seu. Pot considerar-se una obra innovadora i lluminosa per diverses raons. Primer, per ser una remarcable publicació de síntesi, que traça una aconseguida línia diacrònica (del present al passat) de la història de la catedral; amb el mèrit de saber-se deslligar, quan cal, de l'eix que marquen la història de l'art i la descripció estètica —vehicles habituals de les guies divulgadores— en benefici de lectures històriques riques i complexes (la catedral com a lloc de poder, la catedral com a lloc de cultura), executades amb mestria des d'un estil literari, entenedor i gens feixuc.

IGLÉSIAS I FRANCH, Joan; Boadas i RASET, Joan. *La Muralla de Girona: fotografies, 1877-2002*. Girona: Ajuntament de Girona, 2002. 124 p.

Jornada acadèmica en record del professor Carles Cassú Mellado: el tractament científic de la incertesa. Girona: Universitat de Girona, 2002. 85 p.

JOVÉ, Àngel. *21 objectes metafísics i malenconia*. Girona: Ajuntament de Girona: Fundació Caixa Catalunya, 2002. 32 p.

JUVINYÀ CANAL, Dolores [et al.]. *II Jornada de Promoció i Educació per a la Salut*. Girona: Universitat de Girona, 2002. 156 p.

L'Àlbum de dedicatòries: Josep Amat i els seus amics artistes. Girona: Museu d'Art de Girona, 2002. 53 p.

L'Aulet, una reflexió educativa. Girona: Ajuntament de Celrà, 2002. 224 p.

L'Herència bizantina: Icones dels segles XVII al XX. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2002. 128 p.

LAGARTO FERNANDEZ [textos i fotografies de Daniel Fernández]. *Somni de mico: notes d'un diari inexistent - Sueño de mono: notas de un diario inexistente - Monkey's dream: notes from a non-existent diary*. Girona: Museu d'Art de Girona, 2002. 77 p.

LÉGER, Fernand. *Léger monumental als jardins de Cap Roig*. Calella de Palafrugell: Fundació Caixa de Girona: Jardí Botànic de Caixa de Girona, 2002. 87 p.

LUMARGAS I CASAS, Marc. *Gaudí, el mestre de la llum*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2002. 155 p.

LUZI, Mario. *Transformacions de la poesia al segle XX*. Girona: Universitat de Girona, 2002.

Segonament, perquè en relació amb qualsevol d'aquests aspectes s'incorporen les novetats de les darreres recerques, integrades en la prosa literària que caracteritza la primera part de l'obra i també en els peus de les fotografies i il·lustracions; podem dir doncs que hi ha tots els elements que determinen la visió que de la catedral tenim avui i que no podíem tenir fa un temps. Per primer cop aquestes novetats es publiquen en un discurs integrat i amb intenció divulgadora. En aquest sentit es tracta d'una obra plenament actual, que a més incorpora una bibliografia bàsica gens menyspreable i posada al dia i una cronologia sucinta però completa.

En tercer lloc, un llibre nou i lluminós per la fotografia. L'obra ens descobreix racons desconeguts fins i tot pels habitants de la catedral: la cara de Guillem de Montgrí, les dues imatges que emmarquen el presbiteri, les insospitades decoracions dels vitralls... tots ells elements inaccessibles o en el millor dels casos contemplats, abans d'ara, a una distància que feia impossible cap matís. Als objectes i perspectives insòlites s'hi uneixen, com és de llei, els elements més famosos (de la nau al Tapis), però sovint tractats també amb enfocaments i angles de visió que possibiliten noves lectures estètiques (la façana, en contrapicat, des del capdamunt del carrer dels Manaiés, o la torre de Carlemany des de dins); aquí, també, la cate-

dral de sempre des de noves òptiques i amb nova llum. La càrrega visual, essencial en aquesta obra, es complementa amb una correctament dosificada presència planimètrica (el claustre, la secció de la nau, la planta cronològica) i amb dues espectaculars aquarel·les de Jordi Sagrera.

Els tres elements (text, fotografies i peus) formen doncs, en conjunt, una bona visió sintètica i actualitzada de la catedral a tots els nivells: la història del lloc, de l'edifici i dels qui hi viuen, visitats a través de les fotografies i comentats a través dels objectes, dels retaules, dels murs. Una cosa pretext per a l'altra. L'èxit del resultat es deu al bon equip d'especialistes que ha participat en l'obra: al costat de Joaquim Nadal, que n'ha fet la lectura principal i conductora i l'ha dotat de qualitat literària, hi trobem Pere Freixas, Josep M. Nolla, Montserrat Jiménez Sureda i Gabriel Roura, coneixedors d'aspectes de la catedral que són necessàriament complementaris per fer-ne una correcta interpretació global; una interpretació que té en Josep M. Oliveras un insubstituïble artífex visual. La concurrència de tots ells és la gran virtut subjacent d'aquesta publicació.

Tot plegat fa que *La Catedral de Girona. Una interpretació* sigui un llibre atípic i sobretot «innovador», en l'expressió dels mateixos autors; no encara, si es vol, la monografia tècnica definitiva

sobre el temple (que potser fóra, d'altra banda, inaccessible per al gran públic), però incomparablement més enllà de qualsevol guia divulgadora i, per tant, en qualsevol cas molt més que això. Podem dir que es tracta d'una obra d'alta divulgació, de gran qualitat científica i estètica, que marca sens dubte un punt d'inflexió en la història del coneixement de la seu gironina i, especialment, de la seva difusió. «És per això, doncs, que no és un llibre corrent ni comparable a altres publicacions monogràfiques sobre les grans obres de l'arquitectura medieval i moderna».

Marc Sureda i Jubany



Un camí traçat enmig de l'erm

SUNYER, Salvador

A la vora del camí.

CCG Edicions, Girona, 2002.

416 pàgines.

Llegint les memòries d'en Salvador Sunyer, un s'adona del llarg i frondós camí que ha fet. De cap manera el títol de les seves memòries, *A la vora del camí*, li fa justícia, perquè en Salvador és una persona que mai no s'ha quedat a la vora, tot al contrari: ha fet camí i sovint l'ha traçat quan el nostre país era tot un erm ple de fosc.

El primer que sorprèn és la gran varietat de sensacions que s'hi troben: hi ha suavi-